

Idegenek, nyelvek

Szabados Kata vagyok, végzős a Szent László Gimnázium olasz két tanítási nyelvű osztályában.

Korábban tanultam németül, angolul, kicsit franciául és magamtól spanyolul, de a számomra legkedvesebb nyelv az olasz. Gyönyörű dallamosságában valahogy nem egy új, *idegen* nyelvre ismertem, nagyon közel állt hozzám már a kezdetekkor; ebben nyilván szerepet játszanak az olaszországi utazások, melyekre egészen kiskoromtól fogva jártunk, a rengeteg élmény, amit akár egy kimondott olasz szó felidézhet, a sok ismeret és hatás, amit akaratlanul is magamba szívtam. Versenyeredmények is alátámasztották ezt (az országos olaszverseny prózamondás,-élőbeszéd kategóriájában háromszor értem el első helyezést, tavaly az olasz OKTV II. kategóriájában második lettem), tavaly júniusban pedig lettem a felsőfokú olasz nyelvvizsgát.

Mindennek ellenére a most bemutatásra kerülő „projekt” fő nyelve mégsem az olasz lesz, hanem az angol, és ez jó lehetőségnek bizonyult, hogy angoltudásomat is közvetve fejlesszem.

Nagyon szeretem és fontosnak tartom több idegen nyelv elsajátítását, mert nagyon sokat adhat az embernek. Az adott nyelvi kifejezések egy másfajta, talán az adott népre jellemző gondolkodásmódot is mutatnak, így nagyon izgalmas dolgokat lehet megtapasztalni nyelvtanulás közben, jobban megismerni a világot. Mindig is érdekelték a különböző kultúrák, népek, szokások- egy utazás során nagyon jó megismerni a helyi embereket. És ezt a nyitott, őszintén érdeklődő megfigyelésen kívül a beszélgetéssel tehetjük meg-ennek pedig ugyebár elengedhetetlen feltétele a nyelvtudás.

Általában. Ám vannak nagyon kivételes, olykor megható pillanatok is-kéz-zel-lá-bbal mutogatás; vagy megérteni egy teljesen más kulturális háttérű,-életkorú embert- szavak nélkül. Az írásomban erről is szó lesz.

A történet, ami a pályázatomban fő témája, 2015 augusztusára nyúlik vissza.

A hírek szinte kizárólag a migrációs hullámmal, az „emberáradattal” foglalkoztak, mindenki véleményét nyilvánított egy nagyon összetett témában.

Gondoltam egyet, és a saját szememmel néztem meg a dolgokat, és úgy tapasztaltam, hogy az cikkekben leírt dolgok nem mindig fedik a valóságot. Ahhoz látni kell, közvetlenül megtapasztalni azt.

Sokkal többet mond egy sűrű grafikonnál, vagy határjelentésnél egy ember arca. Ha az ember belenéz a szemekbe, mesélnek az arcok, tekintetek, ráncok, mozdulatok.

Ha az ember meghallgatja személyes történeteiket, elbeszélget velük, akkor többet meg lehet talán érteni erről az egész, szörnyűségekkel és tragikus emberi sorsokkal átszótt, egyébként nehezen felfogható és elfogadható dologról, vagy legalábbis olyan oldalát lehet meglátni a dolgoknak, amivel egy újságcikkben, szakértői elemzésben biztosan nem találkozunk.

Ezekkel az emberekkel érintkezni azt is jelenti: valamilyen idegen nyelven kommunikálni, a nyelvismeretünket hasznosítani.

Szerintem a pályaudvaron eltöltött napok alatt többet és hasznosabban beszéltem angolul, mint általában az iskolában, és ezt maga a szituáció kívánta meg, az éles helyzetek miatt váltak egyszerű mondatok és alapfogalmak létfontosságúvá, hiszen zajlott az élet, sorsok dőltek el - ki melyik vonatra, mikor tud felszállni, hol tud pénzt váltani, sim-kártyát vásárolni - pontos információkkal kellett szolgálni, nem lehetett hibázni. Azt hiszem, az életnek ezek az adott helyzetei és az ehhez hasonló történések színterén végrehajtott kommunikatív feladatok sokkal inkább megmutatják, ki mennyire találja fel magát egy idegen nyelven, hogy érteti meg magát és ért meg másokat- mi ehhez képest egy tanteremben, négy fal közé szorítva angolul csevegni a csoporttársakkal! Az nem a valóság, és a helyzet sem kiélezett, így az ember nem tudja olyan komolyan venni, mintha a zajló élet kellős közepébe csöppenne bele, amikor is gyakorlatilag rákényszerül a nyelvhasználatra. (Persze úgy „kényszerül rá”, hogy végül is ő döntött úgy, hogy ebben részt vesz.)

Nagyon érdekes és tanulságos volt a pályaudvarokon eltöltött időszak, és bátran kijelenthetem, hogy ez egy közös munkán alapuló „vállalás” volt: a logisztikai munkáktól kezdve a gyerekfoglalkozásokhoz szükséges kellékek megbeszélésén és megszervezésén keresztül a közös szendvicskészítésig nagyon sokat számított a „segítők” együttműködése. Az angol nyelv már csak azért is vált ennek egyik alappillérvé, mert nagyon sok külföldi vett részt a munkában. Emlékszem a fiatal német párra, akik rengeteg IKEA-ban vásárolt takaróval segítettek, egy angol lányra, aki mindig vitte a rajzlapot a gyerekeknek, az ázsiai turista fiatalokra, akik angolul érdeklődtek tőlem, hogy hogyan tudnának segíteni, a brazil lányra, akivel együtt rajzoltunk a gyerekekkel, ő egyébként ösztöndíjjal tanult Budapesten, és még sok-sok magyarul nem, ám angolul annál kiválóbban beszélő külföldi önkéntesre, diákra.

Hogy ráadásként az olasz hogy kapcsolódik ide? Egy nagyon különös élményben volt részem.

Az egyik este találkoztam pár diákkal, akik egy nemzetközi iskolából jöttek, Olaszországból; az iskoláról ráadásul már hallottam, amin ők el is csodálkoztak. Hát még mennyire meglepődött az egyik lány a társaságból, hogy tudok olaszul, és ismerem Pugliát, ahonnan ő származik. A menekült gyerekek kergetése közben remekül elbeszélgettünk olasz nyelven, még a délolasz népzene is szóba került.

Még ugyanezen az estén egy másik különleges élményem is volt, amit megosztok. Egyszer csak odajött hozzánk egy muszlim fiú, és valamit magyarázott angolul az aluljáróban átélt tapasztalatairól, ahol éppen valamilyen vallási csoport zenélt. Majd mi ott, egy muszlim vallású szír fiú, a fentebb említett iskola tanuló- egy kínai lány, egy kongói fiú, egy szláv országból származó lány-és én: Istenről beszélgettünk, ki-ki a maga angoljával. Mindezt a Keleti pályaudvar nyüzsgő, szokatlanul színes forgatagában, a messziről érkezett, súlyos (lelki) tereket cipelő, rezignált felnőttek és hancúrozó, ki tudja, miket megélő, de viháncoló, mosolygó és zajongó gyerekek között.

A közös nyelv valóban alapja a sikeres kommunikációnak: a feladó üzenete minden akadály nélkül eljut a befogadóhoz, az dekódolja s megérti azt. Na de mi van akkor, ha a közös nyelv nem éppen a megszokott értelmezés szerinti *verbális* nyelv?

A gyerekekkel ugyanis a következőt tapasztaltam: egyáltalán nem fontos a beszélt nyelv. Lehet angol, magyar, a kettő keveréke vagy jelbeszéd: nem tudom, hogy az őszinte

közvetlenségük és odaadó figyelmük miatt van-e így, de ők bárhogy megértik az embert, és könnyen megértetik magukat másokkal. Az egész nagyon természetes volt, és láthatóan őket egyáltalán nem frusztrálta, hogy nem tudnak tökéletes hibátlansággal mondjuk angolul kérni valamit, mondták arabul, elmutogatták, és egyszerűen megértettük egymást. De egyébként ügyesen és hamar sajátítottak el angol szavakat, volt bennük valami természetes érdeklődés-játékos formában örömmel ismételték a számokat, színeket, köszönéseket angolul. És ha tudtak valamit, büszkén mondogatták. Soha nem fogom elfelejteni, hogy a kislány, aki napokon keresztül mellém szegődött, utolsó találkozásunkkor hogy kiabálta utánam, hogy „goodbye!”.

Fontos tehát megtalálni mindenkivel a közös hangot-legyen az angolul, olaszul, magyarul vagy non-verbálisan-, és bátran kommunikálni akár a teljesen különböző kulturális hátterű emberekkel. Ha én ezt nem érzem magamban, soha nem élem meg a fentebb felsorolt pillanatok, nincs részem ilyen különleges élményekben. Az én esetemben ez a fajta nyitottság biztosan az idegen nyelvek szeretetéből és ismeretéből is fakad, hiszen egy új nyelven való kifejezőkészség csak gazdagítja az embert, megajándékozva akár a világ újfajta megközelítésével, értelmezésével- és az ember így nagyobb eséllyel érdeklődőbbé, toleránsabbá válik akár az „idegenekkel” szemben is (akikről sokszor a beszélgetések során kiderül, hogy nem is annyira idegenek, egész sok mindenben hasonlítanak hozzánk...). Előbb az *idegen* nyelv, aztán jöhetnek az *idegenek* is.